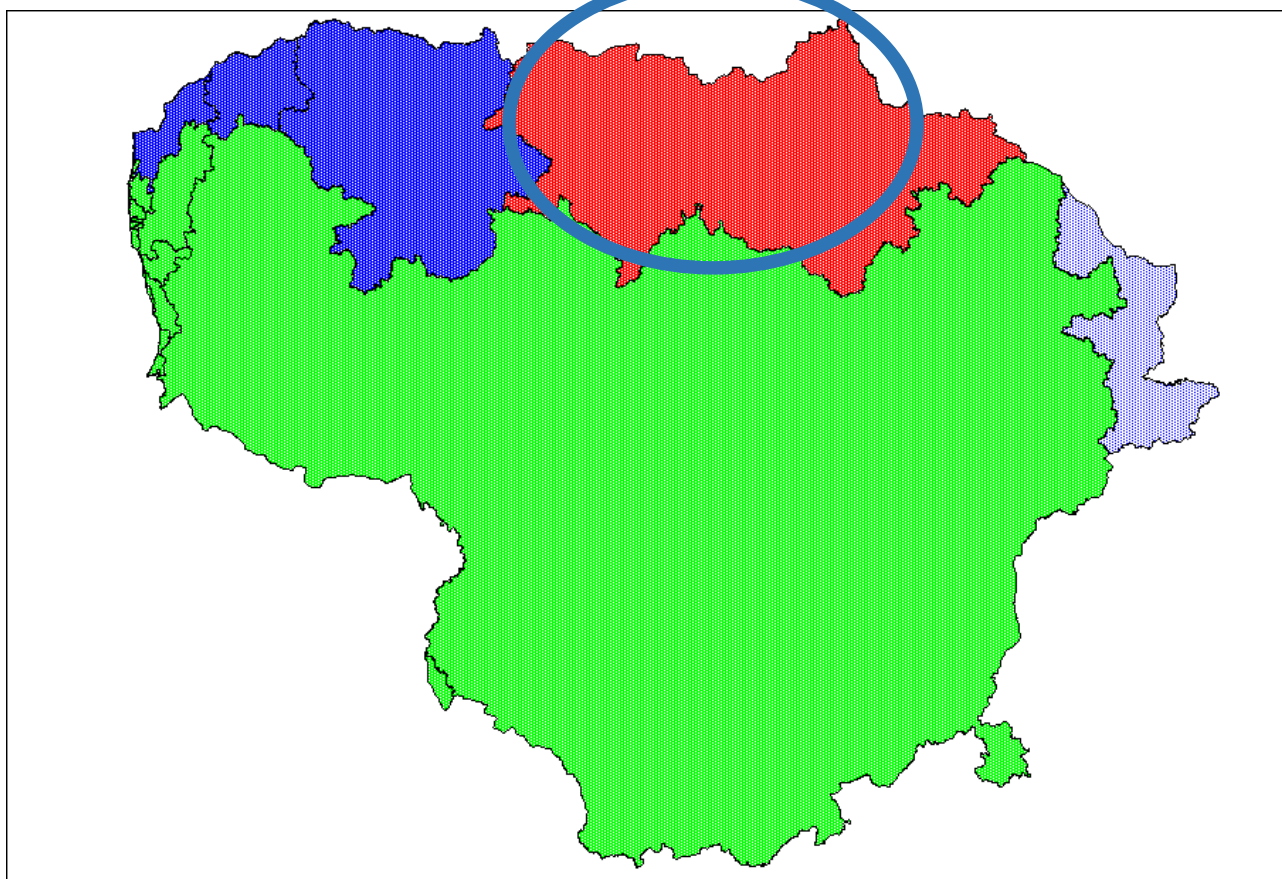

**Lielupės
Upių baseinų rajono (UBR)
valdymo plano projekts**

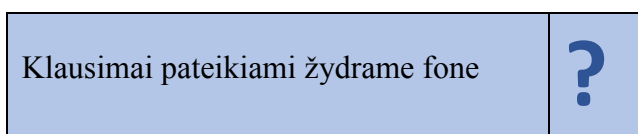

KVIEČIAME AKTYVIAI DALYVAUTI KOMENTUOJANT IR TEIKIANT PASIŪLYMUS ŠIAM DOKUMENTUI!

Šis dokumentas yra skirtas Jums, jei, tiesiog gyvenate Lielupēs upēs baseino rajone (UBR), jei turite verslą, norite maudytis švariose upėse, ežeruose, neužterštoje aplinkoje auginti vaikus.

Informacija, kurioje pristatomas Lielupēs upių baseinų rajono (UBR) valdymo plano projektas, skirtas plačiajai visuomenei. Šiame dokumente nustatomi tikslai ir numatomos konkrečios priemonės, kuriomis siekiama ne tik gerinti vandens telkinių būklę, bet jos taip pat įtakos ir Jūsų regiono vystymąsi bei Jūsų gyvenimo kokybę. Sąmoningai pristatome Jums ne galutinį Lielupēs upių baseinų rajono (UBR) valdymo planą, o tik jo projektą, norėdami Jus iš anksto informuoti ir suteikti galimybę aktyviai dalyvauti ir teikti pasiūlymus numatant Jūsų regiono tolimesnę plėtrą.

Todėl labai kviečiame susipažinti su šiuo dokumentu ir aktyviai dalyvauti teikiant pastabas bei siūlymus. Siekdami palengvinti pasiūlymų ir pastabų teikimą, pačiame dokumente (ir, pakartotinai, jo paskutiniame puslapyje) nurodėme 5 klausimus, kurie gali padėti Jums pareikšti savo nuomonę. Klausimais vadovautis nėra būtina, galite komentuoti tai, kas Jums aktualiausia.

Atsižvelgdami ir į Jūsų pasiūlymus/komentarus, 2015 m. viduryje specialistai ir mokslininkai parengs galutinį Lielupēs upių baseinų rajono (UBR) valdymo planą, kuris bus tvirtinamas metų gale. Juo bus vadovaujama gerinant UBR vandens telkinių būklę 2016-2021 m.

. Informaciją, kaip buvo atsižvelgta į Jūsų pateiktus komentarus/pasiūlymus, rasite Aplinkos apsaugos agentūros internetinėje svetainėje adresu - <http://vanduo.gamta.lt>

Nors ši apibendrinta informacija yra pakankama iš esmės susipažinti su numatomomis priemonėmis, visi norintys detalesnės informacijos, išsamų Lielupēs upių baseinų rajono (UBR) valdymo plano projektą, gali rasti šiuo adresu: <http://vanduo.gamta.lt/cms/index?rubricId=5add6fc1-6463-4574-b93a-9ef3efd55650>

Lielupēs upių baseinų rajono (UBR) valdymo planą šiuo metu rengia Aplinkos apsaugos agentūra, vandens specialistai bei mūsų šalies mokslininkai.

KOMENTARUS GALITE SIŪSTI

Pageidautina, jog komentarai būtų pateikti **iki 2015 m. birželio 22 d.** Lauksime jų šiais adresais:

Aplinkos apsaugos agentūra Upių baseinų valdymo skyrius, Juozapavičiaus 9, LT-09311, Vilnius.	arba	audrius.sepikas@aaa.am.lt
--	------	----------------------------------

Rašydami komentarą, nepamirškite nurodyti savo ar Jūsų atstovaujamos įstaigos kontaktus, nes į anoniminius komentarus institucija neprivalo atsižvelgti.

Dėl papildomos informacijos galite kreiptis į Aplinkos apsaugos agentūrą telefonu Vilniuje:
+370 70662016

TURINYS

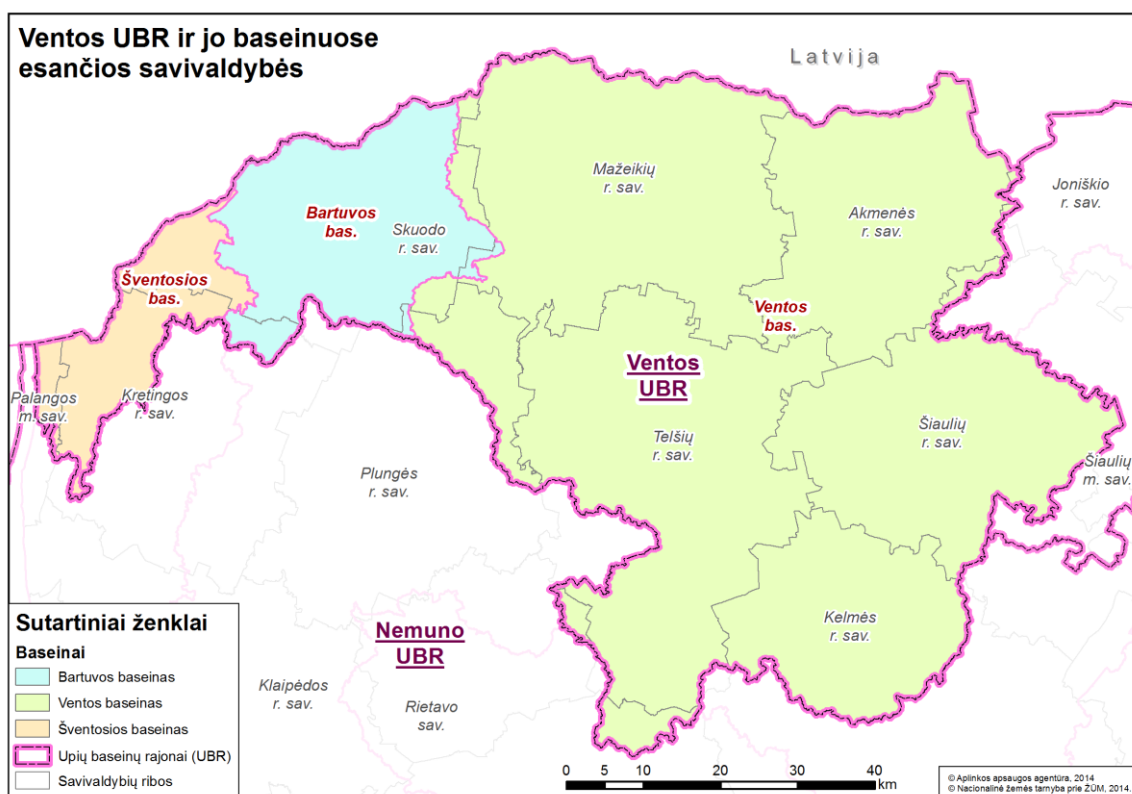
1. KAS YRA LIELUPĒS UPIŲ BASEINŲ RAJONAS (UBR)?	5
2. UPIŲ BASEINŲ RAJONO (UBR) VALDYMO PLANAS. KAS TAI?	7
3. TIKSLAS – ŠVARUS VANDUO	8
4. LIELUPĒS UPIŲ BASEINŲ RAJONAS – KOKS JIS?	9
5. KAIP PASIEKTI, KAD LIELUPĒS UPIŲ BASEINŲ RAJONE (UBR) VANDUO BŪTŲ ŠVARUS?	12
5.1. ŽEMĒS ŪKIO TARŠA	13
5.2. MIESTŲ IR GYVENVIEČIŲ TARŠA	17
5.3. TRAŠA SVEIKATAI PAVOJINGAIS TERŠALAIS (PRIORITETINĒMIS PAVOJINGOMIS IR PAVOJINGOMIS MEDŽIAGOMIS)	19
5.4. NEIGIAMAS UPIŲ TVENKIMO, HIDROELEKTRINIŲ IR MELIORACIJOS POVEIKIS	20
5.5. EŽERAMS SKIRTOS PRIEMONĒS	21
6. PAPILDOMŲ PRIEMONIŲ (KURIAS VISUOMENĒ ŠIANDIEN DAR GALI KOMENTUOTI) APIBENDRINIMAS	24
7. TOLIMESNI VEIKSMAI	25
8. DAUGIAU INFORMACIJOS	25
9. LAUKIAME JŪSŲ KOMENTARŲ ŠIAIS KLAUSIMAIS:	26

1. KAS YRA LIELUPĒS UPIŲ BASEINŲ RAJONAS (UBR)?

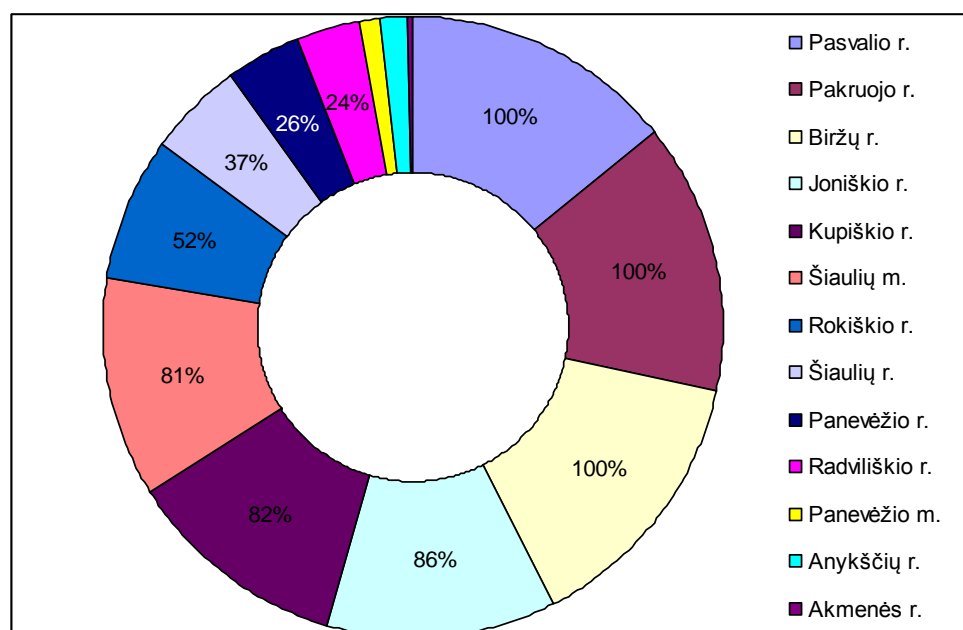
Lielupės upių baseinų rajonas šiame leidinyje trumpinamas kaip Lielupės UBR.

Upių baseinų rajonas (UBR) - tai natūrali teritorija, kurią sieja susisiekiančios upės. Lielupės baseino atveju, Latvijoje Mūša susijungia su Nemunėlio upe ir vadinama nauju - **Lielupės vardu**. Todėl šis baseinas ir pavadintas Lielupės – pagrindinės upės vardu. Latvijoje Lielupė įteka į Baltijos jūrą, kur atneštas vanduo įsilieja į mūsų bendrą ir savo savybėmis, socialine, gamtine ir istorine verte unikalų vandens telkinį. **Taigi, Lielupės UBR yra sausumos plotas, iš kurio vanduo savaime suteka į didesnę upę - Lielupę ir ja pasiekia jūrą.**

Lielupės baseinas driekiasi šiaurės Lietuvoje. Lielupės baseinui pilnai ar iš dalies priklauso **13 Lietuvos rajonų**, kuriuose gyvenantiems šis planas bus aktualiausias (1 pav.). Į Lielupės baseino sudėtį pilnai įeina Pasvalio, Pakruojo ir Biržų rajonai. Taip pat didelė dalis Joniškio, Kupiškio, Šiaulių miesto, Rokiškio rajonų. Bei mažiau nei pusė Šiaulių, Panevėžio, Radviliškio rajonų. Ir labai menka dalis (mažesnė nei 10 %) Panevėžio miesto, Anykščių ir Akmenės rajonų dalis.

1 pav. Administracinis Lielupės upės baseino rajono (UBR) žemėlapis Lietuvos teritorijoje.

2 pav. Rajonų, priklausančių Lielupės UBR, procentinės dalys.

Be Lielupės UBR, Lietuvoje yra dar 3 UBR – Nemuno, Dauguvos ir Ventos. Didžiausiais – Nemuno UBR, užima 75 % Lietuvos teritorijos. Lielupės baseinas Lietuvoje užima 9 % Lietuvos teritorijos. Likusi beveik tokio pat dydžio baseino dalis driekiasi Latvijoje. Taigi, Lielupės UBR kaip ir visi kiti trys UBR Lietuvoje yra **tarptautinis**. Todėl, Lielupės baseino valdymo planas ir

IDOMU: Upės, upeliai kerta įvairius rajonus, nepaisydami ir skirtingų šalių sienų. Dalis Mūšos upės teka Joniškio, dalis į Pasvalio ir Pakruojo rajonuose. Ar racionalu, kad kiekvienas iš šių rajonų spręstų klausimą – ką daryti, kad Mūšos upė taptų švaresnė? Galbūt tik viename rajone, kur labiausiai teršiama Mūša tikslinga imtis konkrečių priemonių ir kituose rajonuose savaime pagerėtų jos vandens kokybė? Būtent todėl šiandien kalbame apie Lielupės UBR, kaip apie vieną vandens sistemos visumą, kurios upės ir ežerai susisiekiama vieni su kitais. Nedalinant upių į atskirus rajonus, o akcentuojant jų vientisumą lengviau yra juos valdyti. Todėl vandens telkinių valdymas šiandien vykdomas **upių baseinų principu**.

vandens būklės gerinimo priemonės numatomos Lietuvoje, turi būti suderintos ir su Latvija.

2. UPIŲ BASEINŲ RAJONO (UBR) VALDYMO PLANAS. KAS TAI?

Nuo 2004 metų Lietuvoje pradėta įgyvendinti nauja vandens valdymo politika. Jos tikslas yra pasiekti gerą vandens būklę Lietuvos upėse, ežeruose, Baltijos jūros pakrantėje, požeminiuose vandenyse **iki 2015 metų** (t.y., jie turi būti pakankamai **švarūs**). Taip pat svarbu išlaikyti gerą būklę tuose vandens telkiniuose, kur ji šiuo metu tokia yra.

Tam, kad Lietuvos upės, ežerai **būtų švaresni**, šiuo metu yra rengiami 4 Lietuvos upių baseinų rajonų (UBR) valdymo planai – Nemuno, Lielupės, Ventos ir Dauguvos. Šiuose planuose apžvelgiama, kas ir kuo teršia UBR priklausančius vandens telkinius, siūlomos priemonės, kaip mažinti šių telkinių vandens taršą. Preliminarią Lielupės UBR valdymo plano santrauką, skirtą visuomenei komentuoti, Jūs dabar ir skaitote.

Lielupės UBR valdymo plane kalbama ne tik apie aplinkosaugą - jame taip pat apžvelgiamos sritys, kurias palies šis planas – tai žemės ūkis, pramonė, taip pat nuotekų (arba liaudiškai vadinamos kanalizacijos vandens) valymas, kt.

Planuojama, jog 2015 metų viduryje Aplinkos apsaugos agentūra parengs **galutinį** Lielupės UBR valdymo planą. Jis bus įgyvendinamas 2016-2021 metais.

3 pav. Norint, kad Lielupės UBR planas būtų veiksmingas, būtina, kad jį rengiant aktyviai dalyvautų ir visuomenė, kuriai ir reikės šį planą įgyvendinti, todėl kviečiame Jus aktyviai komentuoti šį dokumentą (kurį dabar skaitote) (M.Fredrich piešinys iš ES "HarmoniCOP" projekto vadovo.

Projektas finansuotas ES lėšomis)

3. TIKSLAS – ŠVARUS VANDUO

Lietuvoje pagal naująją vandens politiką, visi vandens telkiniai turi būti geros būklės (arba paprastai kalbant – švarūs). Taigi, **tikslas yra pasiekti gerą būklę**. Ką tai reiškia?

Lietuvos ir užsienio mokslininkams bei vandens srities specialistams ištyrus Lietuvos upes, ežerus, požeminį vandenį, jie buvo suskirstyti į šias grupes:

1 lentelė. Upių, ežerų vandens būklės vertinimas

Vandens telkinių būklės vertinimas				
Labai gera būklė	Gera būklė	Vidutinė būklė	Bloga būklė	Labai bloga būklė
	Siekiamybė pagal naująją vandens politiką			

ĮDOMU: Kas yra atskaitos taškas, vertinant vandens telkinių būklę? Įsivaizduokite laikus, kai nebuvo pramonės, didelių miestų, žmonės nenaudojo sintetinių trąšų, pesticidų, negamino masinės produkcijos, gyveno darnoje su gamta. Anų laikų upės, ežerai buvo labai švarūs. O kaip šiais laikais nustatyti, kokios upės, ežerai yra švarūs, kurie ne? Kadangi nėra galimybių sugrįžti į istorinius laikus ir ištirti vandenų būklę, šiandien taikomas kitas metodas - ieškoma upių atkarpu, kurios labiausiai primintų praėjusių laikų švarias upes. Lietuvoje tokių upių yra – tai pavyzdžiui, Gauja, Skroblus, Kena, Žeimena, Lakaja, Šventoji, Babrungas. Traktuojama, kad šių upių tam tikrose atkarpose yra **labai gera vandens būklė**. Nors jos yra Nemuno, ne Lielupės UBR, tačiau šie UBR turi panašių savybių, todėl šios upės laikomos atskaitos tašku vertinant ir Lielupės UBR vandens telkinių būklę.

Kaip įvertinti ar upė yra geros būklės? Paprastai kalbant, upė būtų lyginama su minėtomis Nemuno UBR labai švariomis upėmis pagal tris rodiklius – 1) cheminę (pvz., cheminė tarša), 2) biologinę (pvz., gyvūnų ir augalų įvairovė upėje) ir 3) fizinę upės būklę (pvz., upė melioruota, patvenkta). Anksčiau, vertinant vandens telkinių būklę, buvo vertinama tik cheminė tarša. Tačiau, mokslininkų teigimu, ji ne visai tiksliai parodo, ar upė tikrai yra švari (t.y., geros būklės). Kaip pavyzdį paimkime patvenktą upę. Ji gali būti neužteršta jokiais chemikalais, tačiau joje gyvena pakankamai nedaug augalų ir gyvūnų rūšių. O taip yra būtent todėl, kad patvenkus vandens telkinį gyvoji sistema (ekosistema) buvo pakeista, dėl ko, jautresnės augalų bei gyvūnų rūšys išnyko.

Taigi, upė yra geros būklės, jei ji nėra užteršta chemikalais, joje yra didelė augalų ir gyvūnų įvairovė bei ji nėra melioruota, patvenkta ar kitaip fiziškai paveikta žmogaus veiklos. *2 lentelėje* pateikti keli Lielupės UBR upių, ežerų pavyzdžiai suskirstyti pagal vandens būklę.

1 lentelė. Lielupės UBR upių ir ežerų pavyzdžiai suskirstyti pagal vandens ekologinę būklę (švarumą)

Upių, ežerų vandens būklės vertinimas				
Labai gera būklė	Gera būklė	Vidutinė būklė	Bloga būklė	Labai bloga būklė
nėra	Upės: Mituva, Vyžuona, Rovėja Ežerai: Arimaičių,	Upės: Lėvuo, Pyvesa, Švėtė, Kupa Ežerai: Notingė,	Upės: Daugyvenė, Tatula, Mūša (atkarpos)	Upės: Agluona, Obelė, Beržtalis Ežerai: Talša

	Gudelių, Širvėnos, Viešintas	Skaistė	Ežerai: Kairių,	
--	---------------------------------	---------	-----------------	--

4. LIELUPĒS UPIŲ BASEINŲ RAJONAS – KOKS JIS?

GYVENTOJAI: Lielupės UBR gyvena 261 tūkst. gyventojų. Tai sudaro 8,9% Lietuvos gyventojų. Didžiausi miestai: Šiauliai, Biržai, Kupiškis, Pasvalys, Joniškis ir Radviliškis. Kadangi UBR žemės derlingos, **žemės ūkio veikla** Lielupės UBR yra vienas **pagrindinių gyventojų užsiėmimų**

SAUGOMOS TERITORIJOS: Visi Lietuvos vandens telkiniai yra svarbūs ir saugotini, tačiau kai kuriems iš jų dėl savo unikalumo ir ypatingai vertingų teritorijų reikia išskirtinio dėmesio. Šalia tokių upių, ežerų ar juose pačiuose gyvena jautresnės augalų, gyvūnų rūšys bei plyti ištisos buveinės.

Lielupės UBR saugomos gamtinės ir kultūrinės teritorijos užima apie 10 % regiono ploto, tuo tarpu visoje Lietuvoje saugomos teritorijos sudaro apie 17 %. Taigi, Lielupės UBR saugomų vertybių yra sąlyginiai mažiau nei visoje Lietuvoje, nors tai ne reiškia, jog šis regionas yra mažiau vertingas.

UŽTVANKOS, HIDROELEKTRINĖS, MELIORACIJA:

Nors, hidroelektrinės gamina elektros energiją, melioracija didina žemės ūkio kultūrų produktyvumą, užtvankos įvairiais tikslais pagerina žmogaus gyvenimą, šios veikos poveikis vandens telkinių aplinkai yra neigiamas.

Lielupės UBR yra keturios mažos hidroelektrinės:

1. 494 kW galimumo HE Dvariukų (Pakruojo r.) – ant Mūšos upės,
2. 35 kW Akmenių (Kupiškio r.) – ant Lėvens upės,
3. 60kW Stirniškių (Kupiškio r.) – ant Suosos upės,
3. 15 kW Žiobiškio (Rokiškio r.) – ant Vingerinės upės.

Melioracija – tai upių vagų ištiesinimas bei drenavimo sistemos dirbamoje žemėje sukūrimas. Upės intensyviai melioruotos tarybiniais laikais, siekiant panaikinti drėgmės perteklių dirbamoje žemėje. Lielupės UBR yra vienas svarbiausių žemės ūkio produkcijos teritorijų Lietuvoje, o žemės molingos ir silpnai laidžios vandeniui, kas ir skatino aktyviai vykdyti melioracijos darbus. Melioracijos sistemomis sausinama 565 ha teritorija.

4 pav. Melioracijos pavyzdys Lielupės UBR. Paveiksle matosi ištiesintos upės (maps.lt žemėlapis)

MIESTŲ TARŠA: Šiuo metu geros vandens būklės kriterijų neatitinka:

- Sidabra dėl taršos iš Joniškio nuotekų valyklos išleidžiamomis nuotekomis bei kitų miesto taršos šaltinių;
- Kulpė dėl taršos iš Šiaulių nuotekų valyklos išleidžiamomis nuotekomis bei kitų miesto taršos šaltinių
- Šiladžio upė dėl taršos iš Kairių nuotekų valyklos išleidžiamomis nuotekomis
- Daugyvenė dėl taršos iš Šeduvos nuotekų valyklos išleidžiamomis nuotekomis
- Laukupės upė dėl taršos iš Rokiškio nuotekų valyklos ir AB „Rokiškio sūris“ išleidžiamomis nuotekomis bei kitų miesto taršos šaltinių
- Šeševėlės upė dėl taršos iš Kriukų nuotekų valyklos išleidžiamomis nuotekomis
- Tautinio upė dėl taršos iš Meškuičių nuotekų valyklos išleidžiamomis nuotekomis

ŽEMĖS ŪKIS: Atliktų tyrimų rezultatai rodo, kad šiuo metu pasklidoji žemės ūkio tarša yra vienas svarbiausių ir reikšmingiausių poveikį Lielupės UBR vandens telkinių kokybei darančių veiksnių. Tai pagrindinis nitrātų ir bendrojo azoto taršos šaltinis. Pasklidoji žemės ūkio tarša sudaro dėl į vandens telkinius iš dirvožemio išsiplaunančių azoto ir fosforo trąšų. Jos į dirvožemį patenka su gyvulių mėšlu ir mineralinėmis trąšomis. Į dirvą patenkantys azoto ir fosforo kiekiai čia yra vieni didžiausių šalyje.

4 lentelē. Apibendrintas reikšmingā poveikī patirianču Lielupēs UBR upiu srašas (raudoni šauktukai lentelēje nurodo reikšmingā poveikī)

Rizikos upē/upēs atkarpa	Kas kelia rizikā vandens telkiniams?			
	Tiesinimas (melioracija)	Hidroelektrinės	Miestu tarša	Žemēs ūkis
Ašvinē				!
Audruvē				!
Beržtalis				!
Yslykis				!
Juodupis				!
Maučiuvis				!
Platonis				!
Plonē				!
Sidabra			!	!
Šešēvēlē	!		!	!
Švētē				!
Švētelē	!			!
Švitinys				!
Vešētinis				!
Vilkija				!
Virčiuvis				!
Viršytis				!
Žarē	!			!
Čeriaukštē				!
Daugyvenē			!	!
Dubysa	!			!
Einautas	!			!
Ežerēlē				!
Įstras				!
Jiešmuo				!
Juodupē			!	!
Kamatis				!
Kruoja				!
Kulpē			!	!
Kupa				!
Kūra	!			!
Lėvuo				!
Mažupē				!
Meškerdys				!
Mituva				!
Mūša		!		!
Niauduva	!			!
Obelē			!	!
Orija				!
Pyvesa				!
Ramytē				!

Rizikos upė/upės atkarpa	Kas kelia riziką vandens telkiniams?			
	Tiesinimas (melioracija)	Hidroelektrinės	Miestų tarša	Žemės ūkis
Ramojus	!			!
Skodinyš				!
Šaka	!			!
Šiladis			!	!
Švendrelis				!
Tatula				!
Tautinys	!		!	!
Ūgė	!			!
Upytė				!
Vabala				!
Vėzgė			!	!
Vijolė				!
Vijūnytė	!			
Vilkvedis				!
Voverkis				!
Žambas	!			
Žąsa				!
Agluona				!
Apaščia				!
Beržiena				!
Gervė	!			
Laukupė			!	
Nemunėlis			!	!
Vingerinė		!		
Vyžuona	!			

5. KAIP PASIEKTI, KAD LIELUPĖS UPIŲ BASEINŲ RAJONE (UBR) VANDUO BŪTŲ ŠVARUS?

Šiame skyriuje bus kalbama apie tai, kaip žemės ūkis, miestai, pramonė, hidroelektrinės gali teršti ar kitaip neigiamai veikti upes, ežerus. Taip pat bus aptariamoms priemonės, kaip galima spręsti šias problemas. Priemonės yra dvejopos – PAGRINDINĖS priemonės, kurios jau yra pradėtos įgyvendinti Lietuvoje bei **PAPILDOMOS priemonės**, kurios šiuo metu yra svarstomos. Būtent apie **PAPILDOMAS** priemones norėtume sulaukti Jūsų komentarų, pastabų, pasiūlymų, nes šiuo metu **VISI** norintys gali įtakoti šių priemonių turinį. Kaip jau minėjome anksčiau, pageidautina, jog pastabos būtų pateiktos **iki 2015 m. birželio 22 d.**

5.1. ŽEMĖS ŪKIO TARŠA

PROBLEMA

Žemės ūkis gali neigiamai įtakoti šalia esančias upes, ežerus dažniausiai dėl trijų priežasčių – 1) išsiplauant iš dirvos trąšoms, 2) netinkamai laikant gyvulių mėšlą, 3) netinkamai tręšiant laukus mėšlu ir chemikalais.

1. Iš žemės ūkio teritorijos ypač aktyviai dirbamos žemės į vandens telkinius su lietaus vandeniu gali išsiplauti nemaži kiekiai maisto medžiagų – dažniausiai azoto, fosforo junginių, kurie patenka į vandens telkinius juos užteršdami. Taip pat, jei ūkininkas netinkamai laiko ar pertręšia dirvą azoto ir fosforo trąšomis, jų perteklius patenka į dirvą ir gali išsiplauti į šalia esančius vandens telkinius juos užteršdamas. → Dėl to uždumblėja upės, ežerai, apželia jų pakrantės.

1	Klausimas Jums: Kokia Jūsų nuomonė apie azoto ir fosforo trąšų perdozavimą ir neigiamą to įtaką upėms, ežerams?	?
----------	--	---

ose, kur nėra įrengtų mėšlidžių, gyvulių mėšlas, su lietaus vandeniu prasisunkęs į netoliese esančius vandens telkinius taip pat gali sukelti jų taršą. Gyvulių mėšlas – tai organinė medžiaga. Jai patekus į vandenį, mikroorganizmai ją skaido, dėl to vandenyje sumažėja deguonies, taip reikalingo augalams, gyvūnams. Gyvulių mėšle tai pat yra azoto junginių, kurie didesniais kiekiais taip pat teršia vandenį, todėl jis apželia ir uždumblėja.

3. Ariamąją dirvą ne laiku (pvz., esant išalui) tręšiant mėšlu, taip pat jo perdozavus, jis su lietaus vandeniu gali išsiplauti į šalia esančią upę ar ežerą. Vandens telkinys užteršiamas azoto junginiais ir organinėmis medžiagomis, dėl to jis apželia, uždumblėja.

PAGRINDINĖS PRIEMONĖS

Šiuo metu žemės ūkio tarša reguliuojama pagal Kaimo plėtros 2014-2020 m. laikotarpiu programą. Kaimo plėtros programa (5 lentelė) yra skirta paremti veiklas, kurios padeda vystyti Lietuvos kaimą, žemės ūkį. Kaimo plėtros programoje gali dalyvauti visi, atitinkantys programos kriterijus (pvz., turėti žemės šalia vandens telkinio) ir pasižadantys laikytis tam tikrų reikalavimų (pvz., nenaudoti sintetinių trąšų).

5 lentelė. Priemonės iš Kaimo plėtros programos, kurios padeda mažinti vandens užterštumą.

Nr.	Priemonė	Įgyvendinimas
-----	----------	---------------

1.	Gyvulių skaičiaus augimo skatinimas	Planuojamas padidėjimas – 15 proc. lyginant su 2012 m. gyvulių skaičiumi. Turėtų išaugti susidarančio mėšlo ir srutų kiekis, tačiau gali mažėti mineralinių trąšų poreikis.
2.	Ariamos žemės ploto padidėjimas	Dėl žalinimo reikalavimų, kuriais draudžiama mažinti pievų ir ganyklų plotus, įgyvendinimo tikėtinas tik 2-3 proc. ariamos žemės ploto padidėjimas.
3.	Pasėlių struktūros pokyčiai	Dėl žalinimo reikalavimų įgyvendinimo, pievų ir ganyklų plotai išliks nepasikeitę, didės ankštinių ir pūdymų plotai, nes ūkiuose, turinčiuose daugiau kaip 15 ha ariamos žemės, 5 proc. ploto bus skirta ankštiniams ar pūdymams.
4.	Kaimo plėtros programos agrarinės aplinkosaugos priemonės: 4.1. Rizikos vandens telkinių būklės gerinimas	Ariamos žemės vertimas daugiametėmis pievomis ir ganyklomis rizikos telkinių baseinuose; draudžiama naudoti mineralines trąšas. Planuojamas įgyvendinimo plotas - 8000 ha
	4.2. Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamoje žemėje	Papildomų (5-10 m.) apsaugos zonų šalia vandens telkinių įkūrimas. Planuojamas įgyvendinimo plotas – 10 000 ha (priemonė gali būti įgyvendinama visoje Lietuvoje)
	4.3. Vandens ir dirvožemio apsauga	Ankštiniai augalai arba daugiametės pievos turi sudaryti 30 proc. deklaruojamo ūkio ploto rizikos vandens telkinių baseinuose ir 20 proc. ploto kitose teritorijose. Planuojamas įgyvendinimo plotas – 52 300 ha (priemonė gali būti įgyvendinama visoje Lietuvoje)
	4.4. Kitos agrarinės aplinkosaugos priemonės	Draudimas naudoti mineralines trąšas. Planuojamas įgyvendinimo plotas - apie 75 849 ha (šalia išvardintų priemonių).
5.	Parama ekologiniam ūkininkavimui	Ekologinių ūkių plotas, kuriame nenaudojamos mineralinės trąšos, išaugo 25 000 ha. (priemonė taikoma visoje Lietuvos teritorijoje)
6.	Kitos Kaimo plėtros programos priemonės: Drenažo sistemų rekonstrukcija	Priemonė įgyvendinama drenuotose teritorijose, planuojamas įgyvendinimo plotas – 3 298 ha (tai sudaro apie 0,5 proc. visos drenuotos žemės).

2	<u>Klausimas Jums:</u> Kaip, Jūsų nuomone, priemonės, nurodytos 5 lentelėje padeda gerinti vandens kokybę?	?
----------	---	----------

PAPILDOMOS

Lielupēs UBR siūlomos papildomos priemonės (6 lentelė) veikia kaip prevencinės, apsaugančios nuo maistingųjų

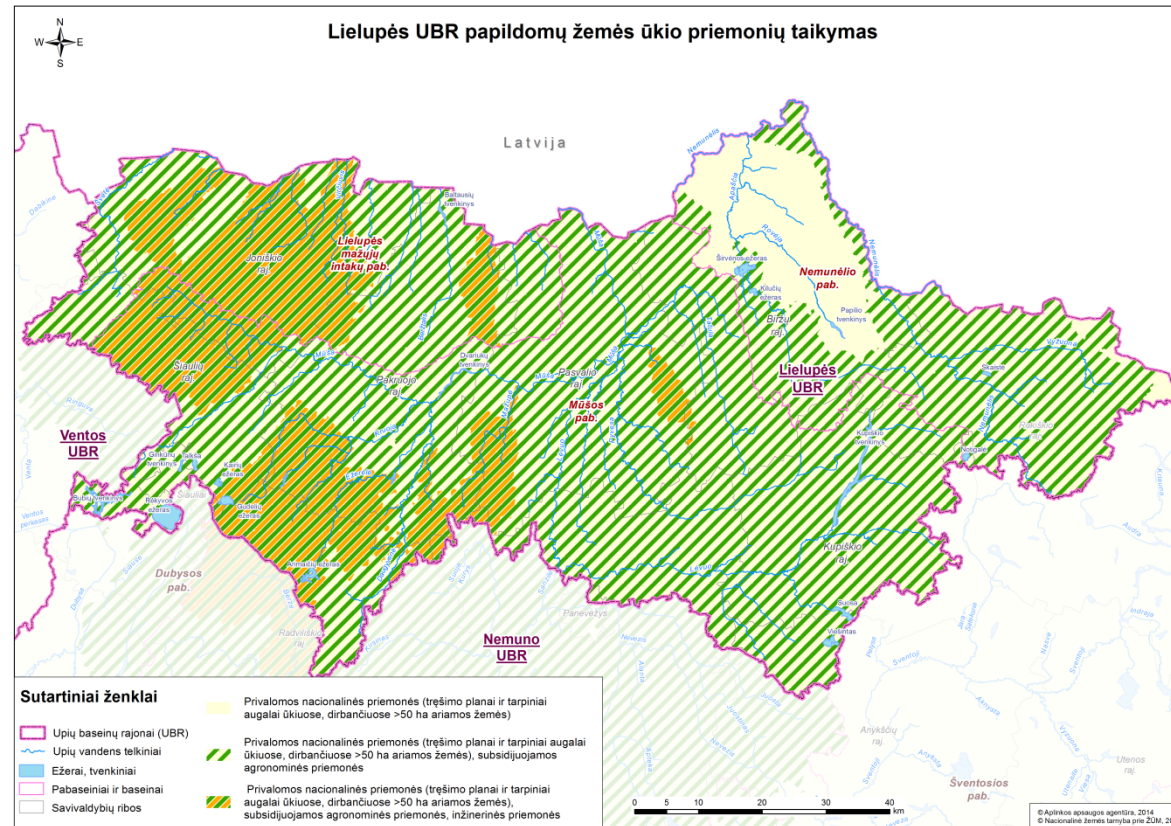
**PRIEMONĖS
(LAUKIAME
KOMENTARŲ!)**

medžiagų (azoto, fosforo junginių) pertekliaus dirvožemyje ir vandens telkiniuose. Šios priemonės bus pritaikytos ne tik Lielupės UBR, bet visai Lietuvai. Be to, tikima, kad šios priemonės padės pasiekti gerą vandens būklę Lielupės UBR upėse, kurios šiandien nėra pakankamai švarios dėl žemės ūkio taršos poveikio.

6 lentelė. Siūlomos žemės ūkio priemonės vandens taršai azoto junginiams sumažinti

Priemonė	Įgyvendinimo plotas, ha	Metinės sąnaudos, EUR
Privalomosios nacionalinio lygio žemės ūkio taršos mažinimo priemonės		
Sukurti ir įteisinti vieningą metodiką trešimo planui rengti (žr. pastabą po lentele)		
Privalomi trešimo planai daugiau nei 50 ha ariamos žemės dirbantiems ūkiams	340 295	700 000
Parengti ir įteisinti taisykles tarpinių augalų auginimui (žr. pastabą po lentele)		
Privalomas tarpinių pasėlių auginimas 10 proc. dirbamos žemės ploto ūkiams, kurie dirba daugiau kaip 50 ha ariamos žemės	34 030	2 900 000
Subsidijuojamos/skatinamos agronominės žemės ūkio taršos mažinimo priemonės rizikos telkinių, kuriuose gera ekologinė būklė įgyvendinus visas privalomas priemones nebus pasiekta, baseinuose		
Parengti ir su EK suderinti paramos išplėtimo schemą dėl rizikos vandens telkinių subsidijavimo (žr. pastabą po lentele)		
Sukurti ir įgyvendinti individualaus ūkininkų konsultavimo ir įtraukimo į agrarinės aplinkosaugos schemas mechanizmą (žr. pastabą po lentele)		
Papildomas tarpinių pasėlių auginimas rizikos telkinių baseinuose, subsidijuojamas iš Kaimo plėtros programos lėšų.	62 647	5 400 000
Neariminis žemės dirbimas	83 529	0
Sėjomainų su ankštiniais plotų padidinimas rizikos telkinių baseinuose (rizikos baseinų ariamoje žemėje taikomos sėjomainos su 30 proc. ankštinių)	104 411	6 300 000
Inžinerinės žemės ūkio taršos mažinimo priemonės rizikos vandens telkinių, kuriuose gera ekologinė būklė įgyvendinus agronominės žemės ūkio taršos mažinimo priemones nebus pasiekta, baseinuose		
Drenažo žiočių pertvarka (pasagos formos tvenkinėlių įrengimas drenažo žiočių vietose)	81	300 000
Šlapynės vandens telkiniuose, kur įgyvendinus kitas priemones tikslai nepasiekiami	747	3 000 000
Iš viso		18 600 000

Pastaba: nurodytos priemonės bus taikomos visoje Lietuvos teritorijoje. Įgyvendinimo sąnaudos pateikiamos Nemuno UBR valdymo plano priemonių programoje.

3	Klausimas Jums: Kokia Jūsų nuomonė apie šias siūlomas priemones žemės ūkio srityje (6 lentelė), kuriomis siekiama mažinti vandens taršą?	?
4	Klausimas Jums: Kokia Jūsų nuomonė apie papildomų priemonių kainą Lielupės UBR žemės ūkio srityje?	?

5.2. MIESTŲ IR GYVENVIEČIŲ TARŠA

PROBLEMA

Miestuose ir gyvenvietėse šalia esančias upes, ežerus labiausiai teršia nuotekos (liaudiškai vadinamos kanalizacija). Daugiausia problemų Lielupės UBR buvo su Jonišio (Sidabros upė), Šiaulių (Kulpės upė), Kairių (Šiladžio upė), Šeduvos (Daugyvenės upė), Rokiškio (Laukupės upė), Kriukų (Šeševėlės upė) ir Meškuičių (Tautinio upė) miestų tarša. Šių miestų nuotekos yra valomos, tačiau nepakankamai.

PAPILDOMOS PRIEMONĖS

(LAUKIAME KOMENTARŲ!)

Lielupės UBR papildomos priemonės nuotekų valymui siūlomos aštuonioms nuotekų valykloms (7 lentelė).

7 lentelė. Siūlomos miestų taršos mažinimo priemonės Lielupės UBR.

Taršos šaltinis	Siūloma priemonė	Investicinės sąnaudos, EUR	Ekspluatacinės išlaidos, EUR/metus
Kriukų nuotekų valykla	Seklūs nendrių tvenkiniai papildomam azoto ir fosforo valymui. Alternatyva - rekonstruoti esamus biologinio valymo įrenginius su biologiniu azoto ir fosforo šalinimu; investicija apie 150 000 Eur.	70 000	800
Joniškio nuotekų valykla	Tretinis valymas: cheminis fosforo nusėdininimas (su geležies arba aliuminio druskomis) bei nuotekų filtravimas greitaisiais smėlio filtrais arba mikrosietais.	370 000	11 000
Meškuičių	Nendrių tvenkiniai papildomam azoto ir fosforo valymui.	390 000	5 800

nuotekų valykla	Alternatyva - esamų biologinio valymo įrenginių rekonstrukcija ir išplėtimas azotui ir fosforui šalinti; investicija apie 450 000 Eur		
Šiaulių nuotekų valykla	Tretinis valymas: cheminis fosforo nusėdininimas (su geležies arba aliuminio druskomis) bei nuotekų filtravimas greitaisiais smėlio filtrais arba mikrosietais.	3 500 000	33 000
Kairių nuotekų valykla	Reikia antrinio valymo su azoto ir fosforo šalinimu iki 2mg/l, tada užtektų papildomo valymo tvenkinių (pvz., apsemto tipo nendrių tvenkinių), kurių plotas iki 4 ha. Alternatyva - naujo biologinio valymo su azoto ir fosforo šalinimu, cheminiu nusėdininimu įrengimas; investicija apie 450 000 Eur.	240 000	3 300
Šeduvos nuotekų valykla	Reikia antrinio valymo su azoto ir fosforo šalinimu iki 1.5 mg/l. Užtektų papildomo valymo tvenkinių (pvz., apsemtų nendrių tvenkinių), kurių plotas iki 10 ha.	520 000	8 300
Rokiškio nuotekų valykla	Tretinis valymas: cheminis fosforo nusėdininimas (su geležies arba aliuminio druskomis) bei nuotekų filtravimas greitaisiais smėlio filtrais arba mikrosietais.	420 000	3 300
„Rokiškio sūris“ nuotekų valykla	Tretinis valymas: cheminis fosforo nusėdininimas (su geležies arba aliuminio druskomis) bei nuotekų filtravimas greitaisiais smėlio filtrais arba mikrosietais.	490 000	4 400
Iš viso:		~6 000 000	610 000

Be to, tam, kad aukštesnis nuotekų valymas turėtų tikrai veiksmingų rezultatų, dar reikia inventorizuoti taršos šaltinius ir mažinti nelegalią taršą tokiuose miestuose ir gyvenvietėse:

1. Joniškyje
2. Šiauliuose
3. Rokiškyje ir
4. Juodupėje

Šiam darbui preliminariai numatoma apie 10 tūkst. eurų.

Šią sumą pinigų (investicines ir eksploatacines išlaidas) turės padengti modernizuojamos vandenvalos įmonės, o tiksliau, kad šiai įmonei apsimokėtų vykdyti veiklą, dalis piniginės naštos teks ir gyventojams, kurie naudojami šių įmonių teikiamomis vandentiekio ir kanalizacijos paslaugomis.

5	Klausimas Jums: Kokia Jūsu nuomonē apie šias siūlomas priemones vandens taršai iš miestu mažinti? Kuo galētumēte pagrīsti savo nuomonē?	?
----------	--	----------

5.3. TRĀŠA SVEIKATAI PAVOJINGAIS TERŠALIS (PRIORITETINĒMIS PAVOJINGOMIS IR PAVOJINGOMIS MEDŽIAGOMIS)

PROBLEMA

Pramonēs ģmonēsē naudojama gausybē cheminiu junginiu. Kai kurie iš šiu junginiu – taip vadinamos prioritētines pavojingos ir pavojingose medžiagos - yra toksiski, sunkiai skyla, linkē kauptis gyvuose organizmuose, todēl net ir labai mažos koncentrācijas kelia grēsmē supanĉiai aplinkai. Prioritētines pavojingos ir pavojingos medžiagos gali būti randamos ģvairiu ūkinēs veiklos sektoriu nuotekose.

PAPILDOMOS PRIEMONĒS (LAUKIAME KOMENTARU!)

Siekiant mažinti ir kontroluoti taršā prioritētines pavojingomis ir pavojingomis medžiagomis siūloma parengti mokymu programā “Darbuotoju instruktavimas, mokymas ir atestavimas pavojingu medžiagu vadybos ģmonēje klausimais”. Mokymu programa turētū būti privaloma visoms pramonēs ir paslaugu ģmonēs, kurios gamina, importuoja ar naudoja pavojingas ir prioritētines pavojingas medžiagas. Pagal šią programā bütū ģteisinti privalomi kvalifikaciniai mokymai ģmoniū darbuotojams, kurie atsakingi uż cheminiu medžiagu vadybā, technologiju parinkimā ir peržiūrējimā, inventORIZACIJU/REGISTRU sudarymā.

Su mokymais susijusio teisēs akto parengimas atsakingai institucijai (AM) gali kainuoti apie 15 tūkst. eurū; tai yra nacionalinē priemonē, taikoma visuose UBR. Uż mokymu programos išklausymā ir atestacijā sumoka pati ģmonē vadovaujantis principu „Teršējas moka“.

5.4. NEIGIAMAS UPIŲ TVENKIMO, HIDROELEKTRINIŲ IR MELIORACIJOS POVEIKIS

PROBLEMA

Dėl 1) patvenktų upių, 2) hidroelektrinių veiklos ir 3) ištiesintų upių (melioracijos) yra rizika, kad gera vandens būklė nebus pasiekta kai kuriuose vandens telkiniuose. Trumpai pakartosime, kodėl:

1. **Upių tvenkimas** → užkertamas žuvų migracijos kelias. Patvenkus upę, nenatūraliai pradeda formotis ežeras su ežerams būdingais augalais ir gyvūnais. Užtvenktuose upių ruožuose padidėja užterštumas dėl užsilaikančio vandens ir upei būdingos tėkmės nebuvimo.
2. **Hidroelektrinės** → reguliuojamas vandens lygis. Vandens lygis nenatūraliai pakeliamas ar nuleidžiamas → sutrikdomas žuvų nerštas, neigiamai veikiami augalai, šalia esančios pelkės → pradeda svyruoti ir jų vandens lygis. Yra nustatyta, kad hidroelektrinės gali turėti ženklų poveikį vandens ekosistemoms, jeigu jų galingumas yra virš 100 kW. Hidroenergetikos statiniai sukelia problemų tik Dabikinės, Bartuvos ir Sruojos upėse.
3. **Tarybiniais laikais vykdyta melioracija** → nyksta vandens augalai, gyvūnai, nes naikinamos jų buveinės, pvz., žuvų nerštavietės, slėptuvės jaunikliams.

PAGRINDINĖS PRIEMONĖS

Upių tvenkimą kaip ir hidroelektrinių statybą šiandien reguliuoja daug teisės aktų. Šiai dienai žuvų pralaidų Lielupės UBR nėra. Naujų upių tiesinimas žemės sausinimo (melioracijos) tikslais nebevyksta.

PAPILDOMOS PRIEMONĖS (LAUKIAME KOMENTARŲ!)

Visų trijų problemų priežastims šalinti arba jų poveikiui švelninti siūlomos šios priemonės:

1. upių tęstinumo užtikrinimas ir žuvų migracijos kelio atstatymas;
2. hidroelektrinių poveikio mažinimas;
3. ištiesintų upių vagų natūralizavimas.

Kovai su upių patvenkimu, numatoma pastatyti žuvų pralaidas Pasvalio ir Akmenų HE užtvankose. Lielupės UBR upių tęstinumo užtikrinimo priemonių įgyvendinimui prireiks apie 161000 EUR investicinių lėšų bei apie 4800 EUR jų išlaikymo sąnaudų kasmet.

Hidroelektrinių poveikiui mažinti numatyta papildyti ir pakeisti galiojančius teisės aktus, nustatant papildomus

reikalavimus hidroelektrinių operatoriams, kad šių įrenginių darbas darytų kuo mažesnę poveikį vandens telkiniams.

Kovojant su neigiamomis upių vangių ištiesinimo pasekmėmis, siūloma priemonė – atkurti natūralias upių vagas. Tai yra brangus procesas (8 lentelė). Ištiesintos upės, kurios naudojamos melioracijos tikslais priskirtos labai pakeistiems vandens telkiniams. Šiose atkarpose taikomos ribotos priemonės, siekiant, kad esamos melioracijos sistemos nesugestų ir sausinamos žemės neužmirktų.

8 lentelė. Siūlomos ištiesintų upių vingiuotumo atstatymo (renatūralizavimo) sąnaudos

Baseinas	Labai pakeistų vandens telkinių atkarpu, kurioms taikytinos švelnios renatūralizacijos priemonės, ilgis, km	Rizikos vandens telkinių atkarpu, kurioms taikytinos renatūralizavimo priemonės, ilgis, km	Ištiesintų upių nenatūralizavimo sąnaudos, EUR
Lielupės mažųjų intakų	140,1	2,6	358 900
Mūšos	364,6	0,0	729 200
Nemunėlio	80,2	0,0	160 500
Iš viso:	585,0	2,6	1 248 600

5.5. EŽERAMS SKIRTOS PRIEMONĖS

PROBLEMA

Ežeruose ir tvenkiniuose susirenka ir nusėda intakais atitekantys teršalai, kuriuos „valgo“ mikroskopiniai vandens dumbliai. Vanduo tampa neskaidrus ir kartais „žydi“.

PAGRINDINĖS PRIEMONĖS

Žemės ūkio taršos mažinimo priemonės iš dalies padės sumažinti riziką ežerams ir tvenkiniams (ypač ten, kur aktuali ir dabarties tarša). Tačiau atskiruose ežeruose ir tvenkiniuose reikalingas žmogaus įsikišimas, kad natūralūs gamtiniai procesai vyktų sparčiau.

PAPILDOMOS PRIEMONĖS (LAUKIAME KOMENTARŲ!)

Lielupės UBR siūlomos priemonės 11 ežerų ir tvenkinių, kurių paviršiaus plotas didesnis nei 50 ha, būklei pagerinti (9 lentelė).

9 lentelė. Siūlomos ežerų ir tvenkinių būklės gerinimo priemonės ir jų sąnaudos

Vandens telkinio pavadinimas	Vandens telkinio plotas, ha	Vandens telkinio paskelbimo rizikos telkiniu priežastis	Planuojama priemonė	Metinės sąnaudos, EUR	Pastabos
Rėkyvos ežeras	1194	Praeities tarša ir HM pakeitimai	Dalinis hidromorfologijos atkūrimas remiantis studijos rekomendacijomis		Konkrečios priemonės bus nustatytos šiuo metu atliekamoje studijoje
Kairių ežeras	83	Tikėtina - praeities tarša	Tolimesnis taršos mažinimas		Pasklidusios taršos priemonių sąnaudos pateiktos kitame skyrelyje.
Baltausių tvenkinys	80	Tikėtina - praeities tarša	Tolimesnis taršos mažinimas		Žr. aukščiau
Dvariukų tvenkinys	133	Neaiški	Tolimesnis taršos mažinimas		Žr. aukščiau
Ginkūnų tvenkinys	105	Neaiški	Tolimesnis taršos mažinimas		Žr. aukščiau
Laičių I tvenkinys	51	Neaiški	Tolimesnis taršos mažinimas		Žr. aukščiau
Notigalė	92	Neaiški	Tolimesnis taršos mažinimas		Žr. aukščiau
Petraičių tvenkinys	54	Tikėtina - praeities tarša	Tolimesnis taršos mažinimas		Žr. aukščiau
Skaistė	58	Praeities ir dabarties tarša	Tolimesnis taršos mažinimas		Žr. aukščiau
Kilučių ež.-tv.	84	Tikėtina - praeities tarša	Tolimesnis taršos mažinimas, ežero valymas (1 prioritetas), plėšriųjų žuvų gausumo didinimas	7 000 000	
Talkša	58	Praeities ir dabarties tarša	Tolimesnis taršos mažinimas, plėšriųjų žuvų gausumo didinimas	4 642	
Iš viso				~7 004 640	

IDOMU: Tvenkinių ir ežerų būklės problemas siūloma spręsti didinant žuvų skaičių – įžuvinant vandens telkinius.

Plēšriosios lydekos gaudys žuvis, kurios minta zooplanktonu (mikroskopiniai vandens gyvūnai, kurie, savo ruoštu, minta vandens skaidrumą drumsčiančiais dumbliais). Kad procesai vyktų sparčiau, lydekaičių planuojama įleisti dvigubai daugiau, nei nustatyta norma! Žvejai gali likti nepatenkinti – po ežerų ir tvenkinių įžuvinimo planuojama kelis metus drausti gaudyti lydekas. Kita vertus, jei lydekų niekas nežvejos, pasibaigus draudimui jų bus daug ir jos bus didelės ☺.

6. PAPILDOMŲ PRIEMONIŲ (KURIAS VISUOMENĒ ŠIANDIEN DAR GALI KOMENTUOTI) APIBENDRINIMAS

10 lentelēje apibendrintas PAPILDOMOS PRIEMONĒS Lielupēs UBR, siekiant iki 2021 metu uztikrinti, kad upēs ir ežera būtu geros kokybēs, t.y., švarūs.

10 lentelē. Lielupēs UBR priemonių īgyvendinimo preliminarios sūnaudos ir atsakomybē

Priemonių grupē	Investicijas 2016-2021, EUR	Ekspluatacinēs īšlaidos, EUR/metus	Kam tai kainuos?
Sutelktosios taršos mažinimas (miestų tarša)	6 000 000	468 669	ES, savivaldybēs pradinēs investicijoms. Namų ūkiai īšlaikymui.
Pasklidosios taršos mažinimas (zemes ūkio tarša)		18 600 000	Ūkininkai, dalis sūnaudų subsidijuojama Kaimo plētos programas lēšomis
Taršos prioritētīnēs pavojingomis ir pavojingomis medžiagomis mažinimas	Priemonēs nacionalinēs ir numatyto Nemuno UBR priemonių programoje		Teršējai šiomis medžiagomis, valstybē
Upių tēstinumo uztikrinimo priemonēs	161 000	4 830	Valstybē, savivaldybēs
HE poveikio mažinimo priemonēs	Reikalingų teisēs aktu projektai jau parengti		HE savininkai, valstybē
Upių vingiuotumo atkūrimas	1 248 600	0	Valstybē
Ežerams skirtos priemonēs	7 000 000	5 000	Ūkininkai, valstybē
Papildoma kontrolē		15 708	
īš viso	14 409 600	19 078 000	
Per šešerius metus:	14 409 600	114 468 000	

īš viso tam, kad pasiektume Lielupēs UBR vandens telkinių gerā būklē ar potencialā, prirēiks beveik 14,4 mln. eurų investicinių lēšu, kurias turi numatyti atitinkamas valstybēs ir savivaldybių institucijas. Kasmet taršos mažinimo ir kitoms būklēs gerinimo priemonēs prirēiks apie 19 mln. eurų.

Detalīau apie visas šias PAPILDOMAS PRIEMONES ir jų kainas galite paskaityti 5 skyriuje. Pageidautina, kad pastabos būtent šioms priemonēs būtu pateiktos **iki 2015 m. birželio 22 d.**

7. TOLIMESNI VEIKSMAI

Tolimesni veiksmai rengiant Lielupės UBR valdymo planą:

- Pageidautina, kad iki 2015 m. birželio 22 d. būtų pateikti Jūsų komentarai, pasiūlymai dėl šio plano. Informaciją, kaip buvo atsižvelgta į Jūsų pateiktus komentarus/pasiūlymus, galėsite rasti Aplinkos apsaugos agentūros internetinėje svetainėje - <http://vanduo.gamta.lt>
- 2015 m. gegužės 29 d. planuojamas Lielupės UBR koordinavimo tarybos, kurią sudaro suinteresuotų institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir kt. atstovai, posėdis. 2015 m. rugpjūčio mėnesį įvyks informacinė **konferencija**, kurios metu bus pristatytas galutinis Lielupės UBR valdymo planas.

8. DAUGIAU INFORMACIJOS

Šiame leidinyje pateikiama preliminarus Lielupės UBR valdymo plano santrauka. **Išsamesnį valdymo planą** galite rasti šiuo adresu:

<http://vanduo.gamta.lt/cms/index?rubricId=5add6fc1-6463-4574-b93a-9ef3efd55650>

9. LAUKIAME JŪSŪ KOMENTARŪ ŠIAIS KLAUSIMAIS:

1	<u>Klausimas Jums:</u> Kokia Jūsū nuomonē apie azoto ir fosforo trašū perdozavimā ir neigiamā to ītakā upēs, ežerams?	?
2	<u>Klausimas Jums:</u> Kaip, Jūsū nuomone, priemonēs, nurodytos 5 lentelēje padeda gerinti vandens kokybē?	?
3	<u>Klausimas Jums:</u> Kokia Jūsū nuomonē apie šias siūlomas priemes žemēs ūkio srityje (6 lentelē), kuriomis siekiama mažinti vandens taršā?	?
4	<u>Klausimas Jums:</u> Kokia Jūsū nuomonē apie papildomū priemoniū kainā Lielupēs UBR žemēs ūkio srityje?	?
5	<u>Klausimas Jums:</u> Kokia Jūsū nuomonē apie šias siūlomas priemes vandens taršai iš miestū mažinti? Kuo galētumēte pagrīsti savo nuomonē?	?